

демократичних виборів, представляється, що конституційне закріплення відповідних вимог, які, в першу чергу, стосуються часу набрання чинності внесених змін до виборчого закону, є необхідною умовою для вирішення проблеми. Тому слід закріпити в Основному законі України норму, яка гарантуватиме стабільність виборчого законодавства та застереже громадян від неправомірних дій законодавців, спрямованих на поліпшення умов для власного наступного обрання.

Список використаних джерел

1. Афанасьєва М. В. *Виборча інженерія в Україні* : монографія / М. В. Афанасьєва. – Одеса : Юридична література, 2014. – 384 с.
2. Батан Ю. Д. Стабільність виборчого законодавства як запобіжник порушень прав людини: залишити не можна змінити / Ю. Д. Батан // Від громадянського суспільства – до правової держави : тези доповідей XIII Міжнародної науково-практичної конференції (м. Харків, 21 квітня 2017). – Харків: ЦОП ТОВ «Рейтинг», 2017. – С. 132–135.
3. Батан Ю. Д. Стабільність законодавства як складова верховенства права та запобіжник порушень прав людини / Ю. Д. Батан // Проблеми сучасної конституціоналістики: навч. посіб. / Н. В. Анішук, М. В. Афанасьєва, Н. М. Бакаянова та ін.; за заг. ред. А. Р. Крусян та А. А. Єзерова. – Київ: Юрінком Інтер, 2018. – С. 397–415.
4. Європейський демократичний доробок у галузі виборчого права: Матеріали Венеціанської Комісії, Парламентської Асамблеї, Комітету Міністрів, Конгресу місцевих і регіональних влад Ради Європи; пер. з англ. / За ред. Ю. Ключковського. – Вид. 2-е, випр. і доповн. – К. : Логос, 2009. – 500 с.

Ключові слова: вибори; виборче право; виборче законодавство; стабільність законодавства; правова визначеність.

Науковий керівник: к. ю. н., доцент Кулі-Іванченко К. К.

Омельченко Анатолій Володимирович

студент 1 курсу магістратури судово-адміністративного факультету
Національного університету «Одеська юридична академія»

КОНСТИТУЦІЙНА СКАРГА ЯК СПОСІБ ЗАХИСТУ КОНСТИТУЦІЙНИХ ПРАВ В УКРАЇНІ

Становлення України як демократичної та правової держави можливе через створення юридичних гарантій прав та свобод людини і громадянина однією з яких є право кожного звернутись до суду за захистом або відновленням власних прав та законних інтересів. В багатьох зарубіжних країнах до інститутів захисту прав та свобод

належать їй органи конституційної юрисдикції у спосіб розгляду та вирішення конституційних скарг. Сутність інституту конституційної скарги зводиться до права осіб звернутись до органів органи конституційної юрисдикції з клопотанням про здійснення перевірки на конституційність владних актів, якими порушуються їхні права і свободи.

Центральною новелою нового Закону України «Про Конституційний Суд України», прийнятого 13.07.2017 р, без сумніву є заснування інституту конституційної скарги [1] Так, згідно з ст. 55 Закону конституційною скаргою є письмове клопотання щодо перевірки на відповідність Конституції України закону України або окремих положень закону, що був застосований судом в остаточному судовому рішенні у справі учасником якої є фізична особа чи юридична особа приватного права, яка вважає, що застосований в остаточному судовому рішенні в її справі закон України (його окремі положення) суперечить Конституції України.

Правом на подання конституційної скарги в Україні визначено особу, яка вважає, що застосований в остаточному судовому рішенні в її справі закон України (його окремі положення) суперечить Конституції України. Виключенням є юридичні особи публічного права, які не належать до суб'єктів права на конституційну скаргу.

Таким чином, право на звернення з конституційною скаргою належить фізичним та юридичним особам, крім осіб юридичних осіб публічного права.

Строк на подання конституційної скарги складає три місяці з дня набрання чинності остаточним судовим рішенням у якому здійснено посилання на закон, перевірку на конституційність якого просить здійснити заявник. Винятком з даних строків можливий, якщо Конституційний Суд України визнає розгляд такої скарги необхідним з мотивів суспільного інтересу.

Наголосимо, що запроваджена в Україні модель конституційної скарги виключно пов'язана з розглядом конкретної справи, а перевірка на конституційність підлягає лише закон (його окремі положення), як один із видів нормативно-правих актів.

Водночас, доцільніше було б розширення предмету конституційної скарги на інші нормативні акти Верховної Ради України, акти Президента України та Кабінету Міністрів України, правові акти Верховної Ради Автономної Республіки Криму, тобто ті акти, які є предметом конституційного подання або звернення [2, с. 244-245].

Повноваження Конституційного Суду України обмежуються виключно вирішенням питання конституційності такого закону (його окремих положень), подання конституційної скарги не є додатковою касацією або апеляцією, а Конституційний Суд України не є судом загальної юрисдикції. З огляду на це, суд конституційної юрисдикції не уповноважений на перегляд справи по суті, ні на вирішення

питання щодо правильності застосування матеріальних або процесуальних норм [3, с. 19-20].

Зауважимо, що Конституційний Суд України наділений правом зупинення виконання судових рішень, прийнятих на основі законів, що є предметом конституційної скарги. Вказаний механізм покликаний попередити значну шкоду або інші тяжкі наслідки, які можуть настати для заявника.

Відповідно до положень ст. 320 Господарського процесуального кодексу України серед підстав перегляду судових рішень за виключними обставинами є й встановлена Конституційним Судом України неконституційність (конституційність) закону, іншого правового акта чи їх окремого положення, застосованого (не застосованого) судом при вирішенні справи, якщо рішення суду ще не виконане [4].

Таким чином, учасники справи можуть домогтися перегляду рішення та вирішення власного спору з врахуванням позиції Конституційного Суду України щодо конституційності застосованого в справі закону.

Отже, інститут конституційної скарги є одним із способів захисту конституційних прав в Україні. На жаль, наразі ефективність та дієвість такого способу захисту оцінити можливо лише в теорії, оскільки розгляд судом конституційних скарг тільки розпочато.

Список використаних джерел

1. Про Конституційний Суд України: Закон України від 13.07.2017 р. № 2136-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2136-viii>.
2. Остапенко В.В. Конституційна скарга у механізмі захисту прав і свобод людини і громадянина / В. В.Остапенко // Форум права. – 2016. – № 4. – С. 240–251.
3. Баулін Ю. Новий формат діяльності Конституційного Суду України / Ю. Баулін // Право України. – 2016. – № 7. – С. 19–23.
4. Господарський процесуальний кодекс України: Кодекс України від 06.11.1991 р. № 1798-XII [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1798-12>.

Ключові слова: Конституційний Суд України, конституційна скарга, реформування, конституційні права і свободи людини і громадянина.

Науковий керівник: к.ю.н., асистент Салей М. І.